

Psychopedie

Vzdělávání žáků s mentálním postižením

Mgr. et. Mgr. Nora Zahradníková

Mentální postižení (mentální retardace)

je stav charakterizovaný celkovým snížením intelektových schopností (schopnost myslet, učit se a přizpůsobovat se okolí), k němuž dochází v průběhu vývoje jedince. Je to stav trvalý:

- vrožený (kongenitální), časně získaný – poškození CNS (do 2 let života dítěte)

nebo

- demence - získaný po 2. roce života (nádory, úrazy mozku, záněty, intoxikace, poruchy metabolismu)

Specifická MR:

- sociálně podmíněná (pseudooligofrenie) – zanedbání péče

Klasifikace MR

F 70-79 Mentální retardace

F 70 Lehká MR IQ 69-50

F 71 Středně těžká MR IQ 49-35

F 72 Těžká MR IQ 34-20

F 73 Hluboká MR IQ 19 a níže

F 78 Jiná MR (stanovení MR je nesnadné pro přidružené senzorycké, somatické postižení, poruchy chování, autismus)

F 79 Nespecifikovaná MR (MR je prokázána, není však dostatek info pro zařazení osoby do některého z uvedených stupňů)

Psychologické zvláštnosti jedinců s MP

- ✓ zpomalená chápavost
- ✓ jednoduché a konkrétní úsudky
- ✓ snížená schopnost komparace a vyvozování logických vztahů
- ✓ snížená logická paměť
- ✓ těkavá pozornost
- ✓ malá slovní zásoba
- ✓ motorická neobratnost
- ✓ poruchy pohybové koordinace
- ✓ neadekvátní emocionální chování
- ✓ poruchy v komunikaci
- ✓ rigidita chování

Integrace a edukace jedinců s MR

- podpůrná opatření – využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání
- kompenzační, rehabilitační a učebních pomůcky
- speciálních učebnice a didaktické materiály
- zařazení speciálně-pedagogické péče
- poskytování pedagogicko-psychologických služeb
- zajištění služeb asistenta pedagoga
- snížení počtu žáků ve třídě
- Vzdělávací program RVP ZV LMP

individuální integrace

v běžné ZŠ nebo ve škole určené pro žáky s jiným druhem ZP

skupinová integrace

třída, oddělení nebo studijní skupina zřízená pro žáky se ZP v běžné škole nebo ve škole určené pro žáky s jiným ZP

Vše zajištěno školským zákonem a vyhláškami ;-)

Průřez systému edukace

Středisko rané péče	<ul style="list-style-type: none">• Terénní i ambulantní péče• Práce s rodinou
Předškolní vzdělání	<ul style="list-style-type: none">• MŠ• Třídy při MŠ• MŠ speciální
Přípravný stupeň	<ul style="list-style-type: none">• 1 – 3 roky, nezapočítává se do docházky, od 5ti let
Povinná školní docházka	<ul style="list-style-type: none">• Od 6 (7,8) let• ZŠ• Třídy při ZŠ• ZŠ praktická a ZŠ speciální
Profesní příprava	<ul style="list-style-type: none">• Praktická škola• Odborné učiliště• Střední odborné učiliště

Předškolní vzdělávání

- MŠ – INTEGRACE
- MŠ speciální – dle RVP PV
- Úkoly a podmínky u dětí s MR:
 - ✓ kompenzační pomůcky
 - ✓ asistent pedagoga
 - ✓ méně dětí ve třídě
 - ✓ rozvoj komunikace
 - ✓ samostatnost
 - ✓ rozvoj sebeobsluhy a hygieny

Přípravná třída

- zřizovány při ZŠ, ZŠ pro ž se svp (dříve ZvŠ), výjimečně při MŠ
- min. 7 žáků, max. 15
- požadavky: individuální přístup, diagnostika, IVP
- legislativa: 472/2011 Sb., vyhl. 48/2005Sb.
- Cílová skupina:
 - ✓ děti z rodinného prostředí s nízkým kulturním a sociálním postavením, ohroženým sociálně patologickými jevy
 - ✓ d. s nařízenou ÚV a uloženou OV
 - ✓ d. v postavení azylanta a účastníka řízení o udělení azylu na území ČR
 - ✓ d., jejichž rodina :
 - je nepodporuje ve školních aktivitách a přípravě na školu, nezajišťuje dostatečně materiální potřeby dětí
 - se řídí kulturními vzorci, které jsou odlišné nebo v rozporu s kulturními vzorci české společnosti
 - užívá jiný než vyučovací jazyk nebo je tento jazyk užíván nesprávně

Cíle

zvýšit školní připravenost dětí k bezproblémovému začlenění do vzdělávacího procesu od 1. ročníku ZŠ

předcházet případným neúspěšným začátkům, jež by mohly ohrozit průběh dalšího vzdělávání těchto dětí

navázání kontaktu s rodinou a získání její důvěry

Náplň

- neučí látku 1. třídy, nahrazuje dětem předškolní zařízení
- hry, učení, vycházky, pracovní, pohybové, hudební a výtvarné činnosti
- oblast socializace a jazyková oblast
- postupné seznamování s novou situací
- přizpůsobení se novým požadavkům, časovému řádu
- grafomotorické zkušenosti

Povinná školní docházka

ZŠ PRAKTICKÁ

- Cílová skupina:
 - žáci v pásmu LMP, v „hraničním pásmu“
- docházka 9 let – povinná školní docházka
- Cíl: - osvojení vědomostí a dovedností
 - max. socializace
 - možnost pracovního uplatnění
- Vzdělávací program určuje specifika u vyučovacích předmětů - pracovní vyučování (velký počet hodin); řečová výchova; zdravotní tělesná výchova (pro žáky s trvale či přechodně změněným zdravotním stavem),...

RVP ZV LMP

9 vzdělávacích oblastí

- Jazyk a jazyková komunikace - Český jazyk a literatura, Cizí jazyk
- Matematika a její aplikace – Matematika a její aplikace
- Informační a komunikační technologie
- Člověk a jeho svět
- Člověk a společnost
- Člověk a příroda
- Umění a kultura – Hudební výchova, Výtvarná výchova
- Člověk a zdraví – Výchova ke zdraví, Tělesná výchova
- Člověk a svět práce

Vzdělávací oblasti respektují sníženou rozumovou schopnost žáků – rozvíjí především poznávací a komunikační schopnosti

ZŠ SPECIÁLNÍ

Cílová skupina:

- žáci se středně těžkou, těžkou, ale i hlubokou MR

Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy, od 1.9.2010 **Rámcový vzdělávací program pro základní školu speciální**

– Díl I Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením

– Díl II Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Vzdělání je desetileté a žáci si plní povinnou školní docházku

Poskytování elementárních vědomostí, dovedností, na **vytváření návyků potřebných k uplatnění v praktickém životě** a na rozvíjení duševních i tělesných schopností žáků

Cíl: - zvládnutí trivia, - osobní hygiena, samostatnost , - pracovní dovednosti

Ukončení – základy vzdělání (x základní vzdělání) !

Profesní příprava

Odborné učiliště (OU, 2 a 3 roky)

- struktura a organizace práce podobná organizaci jako na SOU
- návaznost na vzdělávací program základní školy praktické, určena absolventům základních škol praktických
- Ukončení po 2 (zkouška + vysvědčení) nebo 3 letech (zkouška + výuční list)
- obory: Kovářské práce, Kamenické práce, Zámečnické práce a údržba, Papírenské práce, Prodavačské práce, Pekařské práce, Šití oděvů
- příprava pro výkon jednoduchých činností žáků neschopných samostatně pracovat, (pracovní a společenské uplatnění řízeno jinými osobami) - 1 rok, ukončeno vysvědčením

Praktická škola (1 rok a 2 roky)

praktická škola dvouletá

- absolventi základní školy praktické,
- absolventi základní školy speciální
- žáci odcházející z běžné ZŠ v nižším než v 9.ročníku
- Manuální dovednost, pomocné práce ve zdravotnictví, v zemědělství,...

praktická škola jednoletá

- těžká MR, více vad, autismus
- chráněné dílny, pomocné práce

A nakonec...

VIDEA:

https://www.youtube.com/watch?v=Rjfj9YgyK_U

A další:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10315080042-tep-24/211411058130007/video/>

<https://www.youtube.com/watch?v=ST5-sXkn1Lg>

<https://www.youtube.com/watch?v=i8rlWW-gRqo>

<https://www.youtube.com/watch?v=qblDYlmbYMQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=ZZxNfjYFZU>